

ЖУРНАЛ
УКРАЇНСЬКОГО
ЮНАЦТВА

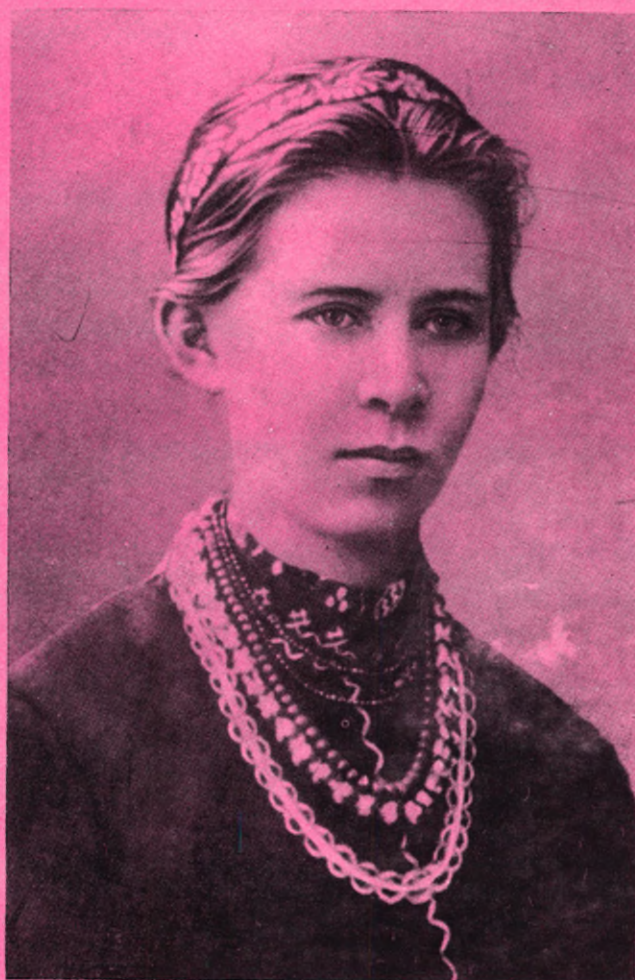
КРИЛАТІ

РІК XXIX

ЛЮТИЙ — FEBRUARY

1991 Ч.2

БОРИСЬ І ДОБИВАЙСЯ БАТЬКІВЩИНИ!

Леся Українка

25.II.1871 — 1.VIII.1913

БУДУ ЖИТИ!

І ВСЕ ТАКИ ДО ТЕБЕ...

І все таки до тебе думка лине,
Мій занапащений, нещасний краю!
Як я тебе згадаю,
У грудях серце з туги, з жалю гине.
Ці очі бачили скрізь лихо і насилля,
А тяжчого від того не видали,
Вони б над ним ридали,
Та сором сліз, що ллються від безсилля.
О, сліз таких вже вилито чимало,—
Країна ціла може в них втопитись;
Доволі вже їм литись,—
Що сльози там, де навіть крові мало!

Леся Українка

СКРІЗЬ ПЛАЧ...

Скрізь плач, і стогін, і ридання,
Несмілі погляди, слабі,
На долю марні нарікання
І чола, схилені в журбі.

Над давнім лихом України
Жалкуєм-тужим в кожний час,
З плачем ждемо тії години,
Коли спадуть кайдани з нас.

Ті сльози розтроюдять рани,
Загоїтись їм не дадуть.
Заржавіють від сліз кайдани,
Самі ж ніколи не спадуть!

Нащо даремнії скорботи?
Назад нема нам вороття!
Берімося краще до роботи,
Змагаймося за нове життя!

Леся Українка

ІЛЮСТРОВАННИЙ МІСЯЧНИК
«КРИПАТИ» — видає ЦУ СУМ

Гол. Редактор:

Павлина Адрієнко-Данчук

Ред. склад:

Є.Гановський, М.Фіголь, О.Коваль, І.Мицак,
О.Рожка

Адреса Редакції і Адміністрації:

Krylati

P.O. Box 211

New York, N.Y. 10276

U.S.A.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ «КРИЛАТИХ» на 1991 р.

	за один прим.:	в передплаті:
ЗСА	ам. дол. 2.50	ам. дол. 25.00

В усіх інших країнах — рівновартість
американської валюти

КРАЙОВІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

Вел. Британія

Аргентина

ЗСА

Ukr. Youth Ass'n
% Mrs L. Fostun
49 Linden Gardens
London W2 4HG

Assoc. Juvenil Ucraina
Sr. W. Zastavnyi
Soler 5039
Buenos-Aires

Ukr. Amer. Youth Ass'n
% Mrs. M. Piatka
P.O. Box 211
New York, N.Y. 10276

Австралія

Канада

Бразилія

Miss Irena Kohut
7 Damian Court
Glenroy, Vic. 3046

Ukr. Youth Ass'n of Canada
83 Christie
Toronto 4, Ont.
Canada M6G 3B1

Jan Kuchar
Rua Baia Grande, 146
Vila Bela 03202
Sao Paulo, SP

Бельгія

Франція

Німеччина

Union de la Jeunesse
Ukrainienne en Belgique
72 Blvd Charlemagne
Bruxelles

Union de la Jeunesse
Ukrainienne en France
186 Blvd St. Germain
75006 Paris

Vereinigung der Ukr. Jugend
Zeppelin Str. 67
8 München 80
West Germany

**ПЕРЕДПЛАТНИКИ І КОЛЬПОРТЕРИ
ЖУРНАЛУ «КРИЛАТИ»!**

**ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО ВІД 1 СІЧНЯ 1991
РОКУ**

ЦІНА «КРИЛАТИХ» КОШТУЄ:

Одне число — \$2.50, річна передплата —
\$25.00.

Tel.: (718) 445-2836

Typesetting and Printing by META Publishing Co.,
P.O. Box 54101, Linden Hill Station, New York 11354

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

Цього року минає 120 років від дня народження Лесі Українки і 77 років від її смерті

Поруч Т.Шевченка і І.Франка найбільшою українською письменницею і поетесою є Леся Українка. Це літературне ім'я (псевдонім) Лариси Косач-Квітки.

Леся Українка народилася 25 лютого 1871 року в місті Звягелі на Волині. Її батько, Петро Косач, був освіченою людиною й визначним громадським діячем. Мати Лесі, Ольга Косач, була відомою письменницею, що виступала під псевдонімом Олена Пчілка. Перші роки життя провела Леся у Звягелі. Потім батьки її перейшли жити до села Колодяжного. Тут Леся зростала серед чудової волинської природи. Вона щиро і глибоко полюбила волинські ліси, поля, річки, озера, порослі лататтям і комишем, місячні ночі, співи соловейка, клекіт буслів, курликання журавлів, крик диких гусей. Цю природу описала Леся пізніше в своїх творах. Ось як пише вона про красу природи в одній поезії:

*Передо мною килими чудові
Натура стелить — темнії луги,
Славути красної бори соснові
І Случі рідної веселі береги.*

Зростаючи на селі, Леся ще малою дитиною наслухалася народніх пісень, казок, легенд, фантастичних переказів. Вона чула їх від селян і від своєї мами, яка гарно співала і вміла цікаво розповідати. Ці твори народньої словесности використала потім Леся у своїх творах. Під впливом цих оповідань Леся не раз місячної ночі бігала над річку або в ліс, щоб побачити русалку чи мавку...

Леся отримала дуже добру освіту — вона вивчила одинадцять мов, українську і світову історію й літературу, читала багато книжок своїх і чужих авторів. Залюбки читала Біблію.

Від наймолодших років життя мучила Лесю недуга-туберкульоза, що й стала причиною її передчасної смерті.

Перший свій вірш написала Леся Українка, коли мала 9 років, — «Надія». Цей вірш вона присвятила своїй тітці, яку вивезли московські

жандарми в Сибір за громадську діяльність для України.

Коли Лесі було 13 років, вона написала вірш «Конвалія», під яким вперше підписалась вибраним псевдонімом «Леся Українка».

До писання віршів її заохочувала мама, письменниця Олена Пчілка, дядько, Михайло Драгоманов, професор історії, та Іван Франко. Іван Франко перший оцінив письменницький талант Лесі Українки. Леся писала вірші, поеми, драми, драматичні поеми і перекладала твори чужих письменників, писала оповідання для дітей та наукові статті, а також співпрацювала в дитячому журналі «Дзвінок». Написала для дітей цикл віршів «У дитячому колі» та декілька казок, як «Лелія», «Метелик», «Біда навчить».

Найкращі твори Лесі Українки на українську тематику є драматичні поеми «Лісова пісня» і «Бояриня». В «Лісовій пісні» вона описала красу волинської природи, повір'я селян і їх переживання. В «Боярині» вивела найтяжчий період в історії України «Руїну».

У своїх творах Леся Українка бореться за визволення й права свого народу, за добро, красу, справедливість і правду. Її твори глибоко патріотичні й релігійні. Твори Лесі Українки перекладені на чужі мови. У багатьох творах письменниця брала ніби чужу тематику, але там відчувається любов до України. В поемі «Грішниця» вона пише: «Борись й добивайся України» або «Не ти уб'єш, тебе уб'ють». Її твори є завжди актуальними.

Померла Леся Українка 1 серпня 1913 року в Сурамі, на Кавказі, похована в Києві на Байковому цвинтарі.

Л.Д.

«НАДІЯ» ПЕРШИЙ ВІРШ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

(Ілюстрація Петра Андрусева)

Ні долі, ні волі у мене нема,
Осталася тільки надія одна:

Надія вернутись ще раз на Вкраїну,
Поглянути ще раз на рідну країну,

Поглянути ще раз на синій Дніпро,—
Там жити чи вмерти, мені все одно;

Поглянути ще раз на степ, могилки,
Востаннє згадати палкії гадки...

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна.

Леся Українка

У ДИТЯЧОМУ КРУЗИ

На зеленому горбочку,
У вишневому садочку
Притулилася хатинка,
Мов маленькая дитинка
Стиха вийшла виглядати,
Чи не вийде її мати.

І до білої хатинки,
Немов мати до дитинки,
Вийшло сонце, засвітило
І хатинку звеселило.

Леся Українка

ПОВОРІТ

Країна рідная! Ох ти, далека мріє!
До тебе все летять мої думки.
Їм страшно й радісно, якась надія мріє...
Так з вірію в свій край летять пташки.

Чи не здається їм, що принесуть з собою
Новії, ще не співані пісні,
Що в краю темному, сповитому журбою,
Блиснуть пісні, мов блискавки ясні.

Се вже було колись... Се вже не раз бувало:
Я на чужому йшла шукать надій —
Як в рідній стороні мені їх бракувало —
І оновлення силі молодій.

Я марила весь час про вороття хвилину
Серед чужого, іншого життя,—
Та завжди першу колючую тернину
Приносила хвилина вороття.

Холодний зброї блиск, от перше привітання,
Кордонні вартові непривітні...
«Чи ми вертаємось, чи йдемо на вигнання?»—
Питалися мої думки й пісні.

Мене знов обступала тісна, щільна
Неволі рідної знайома стіна,
І кожна думка там, що народилась вільна,
Враз блідла, мов невільниця сумна.

Там ангел помсти злий, суворий дух темниці,
Проймав мене знов зором огневим,
І мрії чистії, мої гірські орлиці,
Геть розганяв мечем своїм кривим.

Спотворено тоді пісні мої бриніли,
Оті нові, неспівані пісні;
Стурбовано думки крилами тріпотіли,
Мов над огнем метелики нічні.

Не раз було мені так прикро, непривітно,
Як у безлистім гаю під дощем,
Мов у глухую ніч, жаско і неохвотно,
І серце знов заходилося плачем.

Тоді мені ота далекая чужина
Здавалась краєм вічної весни.
Так перелітняя приборкана пташина
Про вирій смутно марить восени.

ЯК ПРАЦЮЄ МОЛОДЬ В ОДНІЙ ГРОМАДІ

В 1987 р. Осередок СУМА ім. полк. Дмитра Вітовського в Палатайн (передмістя Чікаго) відзначив 100-річчя народження свого Патрона. На святочному апелі посаджено кущ червоної калини...

В порозумінні з Краєвою Управою зібрані гроші з першої Вечірки вислано навесні 1990 року на Україну — це був «транспорт» з відповідним приладдям і літературою.

Друга вечірка втішалася не меншим успіхом. Чистий дохід з неї в сумі \$12,000 — самі говорять за себе. Промоторами цих успішних імпрез були Марійка Томчук і Ярослав Сидоренко з належною підтримкою ряду місцевих активістів.

Школа Українознавства при Осередку є вже в 3-му десятиріччі свого існування. Міняються діти, міняються й учителі та директори.

В шкільному році 1990/1991 в школі навчалось 33 дітей з чотирма вчителями та з директоркою Вірою Коновал-Гугліотта. Школою даліше опікувався Батьківський Комітет, який під цю пору очолює п-і Галя Читербок.

Справно працює в Осередку Відділ Юнацтва, в проводі якого стоїть булавна — Віра Добровольська і головний виховник д-р Олесь Стрільчук. 35 дітей регулярно відбувають свої сходи по виховних роях.

В Осередку даліше є три групи народного танку: «Зозульки», «Метелики» і «Журавлі», які охоплюють разом 45 дітей. Їхніми відданими інструкторами є Калина Васюнець і Дарія Куцан, а в Управі за цю ділянку відповідає Галя Кекіш.

В коридорі будинку СУМ відразу впадає в очі відвідувача простора вітрина-шафа роботи мистця в дереворізьбі Петра Гасюка.

Восени 1990 року на горішньому поверсі переведено основні реставраційні роботи. Положено нову дубову підлогу, обложено нові стіни, будується сцену...

В коридорі ряд виставлених фот ілюструє пророблену працю, виїзди і інші цікаві події. Є там і окрема серія фот колишніх голів Управ та відзначених сеньйорів.

Пізнати в усьому, що адміністрація дбає за всі ті речі. Її очолює дружинник Роман Вихрій.

Дім СУМА-ООЧСУ в Палатайн та та діяльність, яку він на цьому терені зосереджує, є найкращими прикладами тієї корисної праці, яку ведуть тут як Відділ Ож ОЧСУ ім. Олени Пчілки (голова Надя Голяш), так і 31 Відділ ООЧСУ (голова Петро Гасюк), але особливо ці молоді люди з Осередку СУМу (голова д-р Мирон Васюнець).

В.К.

ЗАГРОЗА «НОВІТНЬОЇ» РУСИФІКАЦІЇ

Ми всі переживаємо хвилюючі дні, коли наш нарід розгорнув боротьбу за своє визволення. За 300 літ неволі Україна опинилася в найгіршій ситуації у порівнянні з деякими іншими народами советської імперії. Ліквідація українського шкільництва на східноукраїнських землях, фізичне винищення мільйонів українців та переселення на Україну мільйонів росіян створили всі умови для повної русифікації українського народу.

Українські громадяни, розкинені долею в різних країнах Заходу, роблять все можливе, щоб допомогти нашим братам в Україні. Проте, коли ця допомога не буде розумно зваженою, то вона може навіть пошкодити.

Купуючи для своїх рідних чи для громадських або наукових установ в Україні комп'ютери, ми часто не задумуємось, якою мовою «говорять» ці комп'ютери. Однак, це має особливо важливе значення в умовах, коли в Україні ведеться боротьба проти русифікації, внаслідок якої російська мова запанувала в усіх ділянках шкільництва, наукової та промислової діяльності.

Якщо комп'ютер має програму іноземною мовою і навіть з українським шрифтом, то її будуть перекладати тільки на російську мову, якою вже ведеться навчання в школах і всіх інших навчальних закладах. Тобто комп'ютер з програмою будь-якою іншою мовою, крім української, на Україні стане додатковим знаряддям русифікації в руках російських шовіністів. Щоб сприяти відновленню повноцінного функціонування української мови, треба висилати в Україну тільки такі комп'ютери, в яких закладена програма українською мовою. Такі комп'ютери стануть стимулом у розвитку не тільки української технічної, а й загалом української мови замість російської, поширюваної дотепер в Україні.

Советський уряд з допомогою іноземних фірм вже налагодив виробництво шкільних комп'ютерів у Ташкенті. Програми цих комп'ютерів складені, звичайно ж, російською мовою, і ці комп'ютери плянується впроваджу-

Леся Українка

ГЕТЬТЕ, ДУМИ, ВИ ХМАРИ ОСІННІ (КОНТРА СПЕМ СПЕРО...)

Гетьте, думи, ви хмари осінні,
Тож тепера весна золота,
Чи то так у жалю, голосінні
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись —
Жити хочу, геть, думи сумні!

Я на гору круту, крем'яную
Буду камінь важкий піднімать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.

В темну нічку, невидну
Не стулю ні на хвилю очей,
Все шукатиму зірку провідну,
Ясну владарку темних ночей...

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

І від сліз тих розтане
Та кора льодовая міцна.
Може квіти зійдуть і настане
Ще й для мене весела весна...

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись —
Жити буду — геть, думи сумні!

вати у школи в усіх советських республіках, втім і на Україні.

Завдання української діаспори — не допустити до цього, а взяти під контроль вивезення комп'ютерів на Україну. Натомість комп'ютери з програмою українською мовою будуть не тільки сприяти розвитку шкільництва та наукових досліджень на Україні, але й будуть важливим поштовхом до відновлення функціонування рідної мови в повному обсязі.

Ігор Яцкевич,
Парма, Огайо

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОСЕРЕДКУ СУМ В СІДНЕЇ

Дня 18 листопада 1990 року відбулися чергові загальні збори Осередку Спілки Української Молоді ім. генерала-хорунжого Тараса Чупринки в Сіднеї. Головою загальних зборів вибрано голову Крайової Управи СУМ в Австралії Стефана Романіва, а секретарювали подруги Христина Вовк і Ева Буталевич.

Загальні збори відкрито молитвою, що її перевів диякон Ждан Коломієць, та сумівським привітом: «Честь України! Готов боронити!». Збори привітали Український Культурно-Товариський Клуб, Союз Українок ім. Ольги Басараб, Організації Українського Визвольного Фронту, Ліга Визволення України та Крайова Управа СУМ в Австралії.

1990 рік був дуже важливим роком в історії Осередку. В цьому році Осередок відзначував 40-ву річницю свого існування (як рівнож 40 років існування СУМу в Австралії) та 65-ліття заснування СУМу. Надзвичайно приємно було прочитати в звітах про ряд святочних імпрез, які були влаштовані молоддю Управою під вмілим головуванням Василя Сенька. Ці вищезгадані ювілеї були уроочисто відзначені впродовж цілого року, починаючи із табору (1989-1990), який відбувся під назвою «Воля Україні», відбуття балю 40-ліття із виводом деб'ютанток та прекрасно влаштованим самостійним концертом із показом праці всіх складових частин мистецьких одиниць Осередку.

В цій каденції Управа також присвятила багато часу, щоб члени СУМу відчували, що вони є дійсними членами великого українського народу. З тією метою відбулися кілька зустрічей, т. зв. живі контакти з Україною через приїжджаючих представників з Батьківщини, а саме: з д-ром Андрієм Черемським — Головою СУМу в Харкові; з бувшим політв'язнем Михайлом Осадчим; з членами відомого театру «Не журись» із Львова; з народнім депутатом (Демократичного Бльоку) Верховної Ради України та заступником Голови Комітету Закордонних Справ — достойним Богданом Горинем. Рівнож дружинники Осередку

Леся Українка СВЯТА НІЧ

В темну ніч ми зібрались громадою йти
так поважно немов у пригоді
мали стати кому, а проте без мети,
ми дивились на зорі, та й годі.

Тихі, тихі й спокійні були
ліс і поле на цілім просторі,
І здавалось, неначе ми чути могли,
як спадали летючі зорі.

Всі розмови, не скінчені тут, на землі,
десь кінчалися там, між зірками.
Проти вічності неба були ми малі,
але небо схилялось над нами.

Ніч без тінів і світло без проміння хвиль...
Все було і далеко, й близьенько.
І сіяли нам зорі на тисячі миль,
і між нами світили низенько.

Нам не раз крізь волосся світила зоря,
мов горицвіт у темному листі,
наче ми, перепливши небесні моря,
заквітчалися в краплі сріблесті.

І немов над святими, зірки золоті
у корону сплілатись огнисту.
Отже, й справді, здається, були ми святі
в тую зоряну ніч урочисту.

допомагали при розповсюдженні інформації
про Україну між австралійськими журналіста-
ми, парламентаристами і науковцями, через
включення в діяльність новоствореного Бюра
УЦІСу.

Не менше уваги було присвячено виховній ділянці, зокрема юнацтву. І хоч пошкодження Дому Української Молоді великою бурєю і градом унеможливило його вживання впродовж майже шістьох місяців, все ж таки, з допомогою української та австралійської католицьких церков (св. Андрія і св. Йоакими) в Лідкомбі, виховники та керівники мистецьких груп зуміли здійснити намічену програму. Велика похвала належить тим особам, котрі присвячують багато часу, щоб вшепити український та християнський дух в серця молодих членів СУМу.

Головою Управи Осередку СУМ на слідуочу каденцію одноголосно вибрано д. Ярослава Думу. Всі інші члени Управи також були вибрані.

ВІТЕР З УКРАЇНИ ДУМА ПРО УКРАЇНУ

Ой, влада,— сказав Шевченко,—
Не можу дивитися,
Що на нашій Україні
У ці дні твориться.

Щоб на нашій Україні
Цукру бракувало,
То такого при панщині
У нас не бувало.

Козак хоче випить чарку,
А її немає,
Хоче пісню заспівати,—
Ніхто не співає.

Десь поділись вечорниці,
Масове гуляння.
Ніхто навіть не думає
Про ці гарювання.

У крамницях стоять черги,
Щось дають, не знаю,
Та до цього не допхатись,
Боронь мене, Боже.

Де українські ковбаси,
Що ми їх любили?
І наміру в нас не було,
Ми їх смачно їли.

За ковбаси українські
Щоб платить десятку?
А тепер і це змінилось,
Треба дати ще купона
І ще додай талона.

Щось не те на Україні,
Щось не те в порядку.
З самогоном в нас воюють,
А діти без чаю.
Гуляй, вітре, по Вкраїні,
По рідному краю.

Перекрили вже ту річку
Та й Дніпро могучий.
І тепер мені не чути,
Як реве ревучий.

Жайворонок вже над полем
Більше не співає.
Тільки яди, хемікати
Вітер розвіває.

А на наших огородах
Огірки не родять,
Тільки хмари понад нами
З кислотами бродять.

У Чернівцях діти лисі
По садах гуляють.
Що там сталось на Вкраїні,
Не питає, не знаю.

САДОК ВИШНЕВИЙ

(Пародія)

Садок вишневий коло хати,
Хрущі вже більше не гудуть,
А посідали на картоплю
І тихесенько жеруть.

Діти наші пропадали
Все в Афганістані.
За що голови складали?—
Так ніхто не знає.

Ой, стою я і дивлюся,
Що за ситуація?
Все пропало на Вкраїні,
Лишилась радіація.

Всі багатства України
Звідси мені видно,
А заглянеш в магазини —
Дивитися соромно.

Як впаду я з п'єдесталу,
Більш не піднімайте,
Від сорому мене глибше
В землю закопайте.

Лєся Українка

НА СТОЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ

У кожного люду, у кожній країні
Живє такий спогад, що в його давнині
Були золотії віки,
Як пісня і слово були у шанобі
В міцних сього світу; не тільки на гробі
Складались поетам вінки.

За пишнії хрії, величнії оди
Король слав поетам-співцям нагороди,
Він славу їх мав у руці;
За ввічливі станси, гучні мадригали
Вродливиці теж нагороду давали,
Не знали погорди співці.

І щонайпишнішіі дами з придворних
Вдавали на сцені субреток моторних,
Щоб слави і втіхи зажить;
Сама королева здіймала корону,
Спускалась додолу з найвищого трону
Поетовій мрії служити.

Богам були вірні співці-лавреати
І гордо носили коштовнії шати
У панськїм магнатськїм гурті;
Цвіли в них і лаври, і квіти барвисті,
І навіть терни їх були позлотисті,
Кайдани — і ті золоті!

Так... в кожній країні є спогади раю!
Нема тільки в тебе їх, рідний мій краю!
Були й за гетьманів співці;
З них деякі вічніі співи зложили,
А як їх наймення? І де їх могили,
Щоб скласти хоч пізні вінці!

Ті вічні пісні, ті єдинії спадки
Взяли собі другі поети-нащадки
І батьківським шляхом пішли;
Ніхто їх не брав під свою оборону,
Ніхто не спускався з найвищого трону,
Щоб їм уділяти хвали.

Чоло не вінчали лавровії віти,
Тернів не скрашали ні злото, ні квіти,
Страждали співці в самоті;
На них не сіяли жупани-лудани,
Коли ж на руках їх дзвеніли кайдани,
То вже не були золоті...

РОДЕ НАШ КРАСНИЙ...

(«Літературна Україна»)

Барвисто і гамірно вирувало свято поезії
«Золотий Гомін» у центрі старовинного
київського Подолу — на Контрактовій площі.

«Маємо вернути свою честь, свою гідність,
суверенність нашого духу, повернути Києво-
Могилянську Академію», — сказав секретар
правління СПУ, депутат Верховної Ради
України П.Мовчан. «Тут, у її стінах, навчалися
сини з усіх кінців України, і пам'ять про них
зобов'язує нас звільнити з-під мілітарного
наносу оцей осередок нашої духовности». Про
введення з Академії військового училища
виступили священики й письменники.
Священики УАПЦ освятили вінок до підніжжя
пам'ятника українському філософові й поетові
Г.Сковороді, а також посвятили хліб, який
розломали і роздали присутнім на причастя.
Виступив студентський хор київської
консерваторії з Лисенковою «Молитвою за
Україну». Прийшли на свято поезії з корогами
й прапорами козаки зі своїм обраним отаманом
П.Починком, козацький хор виконав низку
своїх пісень. Свято на Подолі тривало допізна.

У будинку культури «Славутич» відбулося
урочисте закриття «Золотого Гомону». Карпатський
характерник Михайло Нечай відправив «Заклинання на добро», народний
театр виконав пісню «Ой, не літай, галко»,
хлопчики з київської музичної школи ім.
М.Лисенка зворушливо відспівали «Діду мій,
дударіку» і «Зайчику, мій братіку». Старовинну
музику декількох композиторів відтворив
ансамбль солістів «Київська камерата». Кобзар
Павло Супрун схвилював усіх думою «Смерть
козака-бандурника». Солістка В.Антонюк
зворушила піснею «Ой, не пугай, пугаченьку»,
артист В.Нечипоренко прочитав вірш
Л.Українки «Слов'янський раб», ансамбль
національної пісні зі Львова виконав на
закінчення в'язанку пісень УПА та на слова
І.Франка «Не пора...».

ІСТОРІЯ КОЗАЧЧИНИ

Лівобережні гетьмани

На Лівобережній Україні був Гетьманом **Іван Брюховецький** (1663-1668). З молодих літ він був слугою на дворі Богдана Хмельницького, потім поїхав на Запоріжжя, козакував там і на Січі став кошовим. Він був чоловік дотепний і красномовний, знав гарно промовляти і добре писати і вподобався козакам. Але найбільшу славу здобув собі тим, що нарікав на панів і на козацьку старшину і казав, що панування належить простому народові. Як прийшлося вибирати гетьмана, вся чернь козацька зійшла на «Чорнгу раду» і віддала йому булаву. Всі думали, що він заведе на Україні такий лад, що простий народ житиме в добробуті. Та виявилось інакше.

Брюховецький взяв собі до товариства своїх приятелів з Січі, поробив їх полковниками і генеральною старшиною, хоч вони були неграмотні, і разом з ними утримував панування. На простих козаків і селян наклав великі податки, утискав їх і гнобив, за малі провини карав в'язницею або смертю. Побачили тоді козаки, що не все можна давати віру тому, хто хвалить себе і називає приятелем народу, бо він може стати також народнім гнобителем.

Росіяни помогли Брюховецькому стати гетьманом, бо сподівалися, що він буде вірний цареві й pomoже їм руйнувати Україну. Справді так і було. Брюховецький зараз згодився давати московським залогам на Україні хліб і всякі харчі. Він відступив цареві велику частину грошей, що до того часу належали військовому скарбові. Він навіть просив царя, щоб на Україну прислав митрополита московина! Щоб уподобатися ще більше Москві, він поїхав до царської столиці «побачити ясні очі государя»,

себто поклонитися цареві. Це було велике пониження гетьманської влади — до того часу жоден гетьман не їздив до Москви. Там він знов робив Москві усякі вигоди і навіть згодився взяти московку за жінку.

Так гетьманував Брюховецький шість років. Але народ уже втратив надію на щось краще і почав ремствувати та підіймати бунти проти гетьмана та Москви. Найбільше зворушило всіх те, що Москва в 1667 р. зробила умову з Польщею в Андрусеві (на Білій Русі), що відступає полякам Правобережну Україну з Києвом. І так по довгій боротьбі і повстаннях українці мали знов іти під польську владу.

Тоді й гетьман побачив, до якої руїни веде Україну. Почав він радитися зі старшиною і разом постановили підняти повстання. Народ охоче пристав до думок Брюховецького. В 1668 р. по всіх городах почали бити московських воєвод, виганяти солдатів і нищити всякий слід московської влади. Тоді на Правобережжі був ще Дорошенко, він прийшов помагати Брюховецькому проти москалів. Але коли обидва гетьмани зустрілися, кілька козаків, що ворогували з Брюховецьким, кинулися на нього і вбили його на місці.

Після Брюховецького на Лівобережній Україні були гетьмани **Дем'ян Многогрішний** (1668-1672) та **Іван Самойлович** (1672-1687). Вони обидва старалися упорядкувати державу по довгій війні і скріпити значення гетьманської влади. Але Москва неохоче дивилася на те, що Україна ставала сильнішою державою. І Многогрішний, і Самойлович попали в неласку царя і їх обох покарано засланням на Сибір.

(Далі буде)

**УКРАЇНСЬКА МОВА В РОДИНІ — В
УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКВАХ, В УКРАЇНСЬКИХ
УСТАНОВАХ, В УКРАЇНСЬКИХ
ПУБЛІКАЦІЯХ,— У ЧАС ПРИМУСОВОГО
РОСІЙЩЕННЯ УКРАЇНИ НА НАС СПАДАЄ
ОБОВ'ЯЗОК ЗБЕРЕЖЕННЯ ВЕЛИКОГО
СКАРБУ НАРОДУ!**

ОЛЕКСАНДЕР ОЛЕСЬ

КНЯЖА УКРАЇНА

(Поема)

ЯРОСЛАВ МУДРИЙ

Після ката Святополка,
Що замучив трьох братів,
Брат четвертий на престолі —
Ярослав розумний сів.

Святополком окаянным
Все зруйновано було.
Бідувало бідне місто,
Бідувало і село.

І усю свою увагу
Ярослав звернув на лад.
І небавом Україна
Зацвіла, як пишний сад.

І небавом знову люде
Багатіти почали,
І Дніпром човни чужинців
Знову в Київ поплили.

Греки, німці, італійці,
Чехи, угри — всі ішли,
Купували, продавали
І у Києві жили.

Так живий, шумливий Київ
Царгородом другим став.
Як про друга, як про сина,
Дбав про нього Ярослав.

Оточив його валами,
Ровом, мурами обвів,
Укріпив його, оздобив
І препишний двір завів.

До палат ішли невпинно
Чужоземні посланці.
Князь сидів на пишнім троні
З грізним берлом у руці.

І, допущені до князя,
Низько кланялись посли
І до ніг дари складали,
Що з чужини принесли.

В час бенкету на бандурах,
Гусях, різних сопілках
Грали весело музики,
Вина пінилися в чарках.

Співаки пісні співали,
Скоморохи, штукарі,
Розважаючи чужинців,
Метушились у дворі.

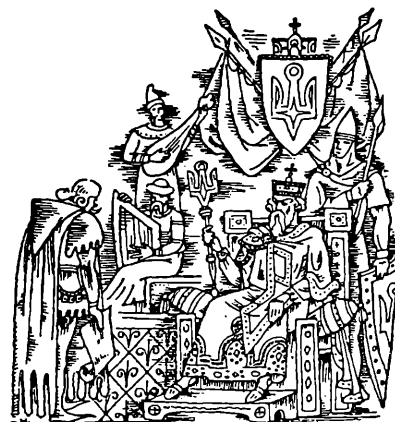
Після ситого обіду
Всі виходили з палат
Подивитись на верблюдів,
На муштрованих звірят.

І в Європі честю мали
Королі, князі, царі
Поріднитись з Ярославом,
Побувати у дворі.

Але мудрість Ярослава
Вся була в його ділах,
У державнім будівництві,
Владі, устрою, в судах.

Щоб не нищити народу
І народнього майна,
Не хотів він воювати,
Не тягла його війна.

Він прогнав лише поляків
І, щоб ворог тихшим став,
Він твердиню понад Сяном —
Ярослав свій збудував.

Та ходив на печенігів
І черкесів під Кавказ,
Що на нашу Україну
Нападали раз-у-раз.

Та з Редедю касозьким
Ярославів брат Мстислав
Бивсь хоробро в поєдинку
І Редедю подолав.

Наш співець Боян великий,
Найславніший із співців,
Сплів йому вінок безсмертний,
Із пісень безсмертних сплів.

* * *

Пролетіли дні короткі...
Перед смертю Ярослав
Всіх своїх синів покликав
І з любов'ю проказав:

«Вас я, діти, покидаю,
Йду я в ліпшу сторону,
Але, діти, пам'ятайте
Мою заповідь одну:

Не сваріться, жийте в згоді:
Тільки мир збере усе,
А незгода, наче вітер,
Все по полю рознесе.

Як не будете всі разом
Йти до спільної мети,
Ви, державу зруйнувавши,
Подастесь у світи.

Ви розгубите ту землю,
Що придбали вам батьки,
І тинятиметесь всюди,
Як вигнанці й жебраки».

Та недовго пам'ятали
Діти мудрий заповіт,
А нащадки Ярослава
Осміяли на весь світ...

(Да її буде)

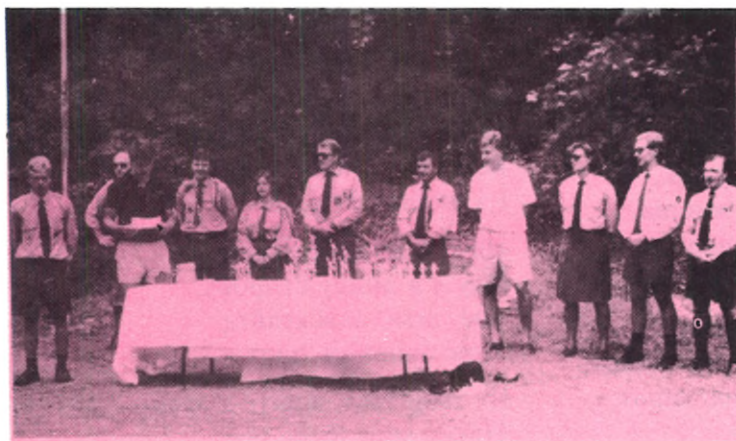

СПОРТОВИЙ ТАБІР, ЕЛЛЕНВІЛ, Н.-Й.

(А.Качурак)

«Сил і витривалости для визволення України».

Склад команди: Командант — Роман Дашовець, Бунчужний — Степан-Андрій Качурак, Писар — Катря Палюк, Обозні юнаків — Юрко Леськів, Роман Чебеняк, Обозні юначок — Діяна Гованська, Лена Гованська, Медична опіка — мед. брат Роман Дашовець, Інструктори — Павло Чебеняк, Славко Дашовець, Роман Дашовець, Степан-Андрій Качурак, Микола Кормелюк, Петро Кормелюк, Євген Солтис, Таїса Кіра.

ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР «ЛІСОВА ШКОЛА» ІМ. МИКОЛИ ПАВЛУШКОВА — 1990 рік, Елленвіл, Н.-Й.

Цьогорічний табір проходив під кличем «Борись за Україну! — Ми волі сини!»

Рівночасно цей табір відзначав наступні річниці: 65-ліття заснування СУМ, 60-ліття Харківського процесу, 40ліття героїської смерти командира УПА ген.-хор. Тараса Чупринки, 20-ліття смерти Алли Горської, 5-ліття смерти Василя Стуса.

Всього учасників — 61:
51 — юнацтво, 10 — команда.

До переведення табору була покликана наступна команда: Командант — Корнель Василік, Бунчужний — Мирон Солтис, Писар — Степан-Андрій Качурак, Обозні-курінні — Христя Наконечна і Христя Янців.

ВИХОВНО-ВІДПОЧИНКОВИЙ ТАБІР «В ЄДНОСТІ СИЛА» 1990 рік

Веселий табір. Команда: Командант — Степан-Андрій Качурак, Бунчужний — Іван Макар, Писар — Ліда Сонна, Медична опіка — мед. сестра Марійка Іваськів, Обозні юнаків — Роман Оліярчик, Юрко Леськів, Обозні юначок — Діана Колодій, Маруся Дмитерко, Впорядники юнаків — Данило Микула, Андрій Ковалівський, Адріян Оліярчик, Адріян Леськів, Впорядники юначок — Аня Галушак, Галя Питльована, Дженифер Смотрич, Головна виховниця — Ганя Дашовець, Виховники — Роман Верний, Соня Шерег, Геня Верний, Ольга Верний. Всього 153 учасників — 135 юнацтво, 18 команда.

СЛІДАМИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

У Криму

Не могли довго спати, перебуваючи в Ялті. А ще після маминої обіцянки, що поїдуть на гору Ай-Петрі. А мама й сама хотіла використати кожну годину для оглядання чудової природи Криму.

— Мамо, а як ми поїдемо в гори без наплечника?— журився Андрійко при сніданку.— Я думаю, що тут можна його купити!— піддавав думку мамі, плянующи програмку.

— Ні, Андрійку! Ми поїдемо таксівою. Шкода часу на довгі мандри пішки. Це взяло б нам цілий день, а ввечорі буде якийсь концерт, може когось на ньому зустрінемо. Або поїдемо ще на могилу письменника Степана Руданського.

— Добре, мамо! Але, коли будемо на горі, тоді зможемо трохи побігати, побачити все згори. Я хочу бачити, як звідти виглядає море і Ялта та все довкола.

— А я назбираю квіток, засушу їх і буду мати що показати!— відізвалась Таня.— Але мусимо так повернутись назад, щоб ще можна було викупатися. Там на березі є гарні камінчики. Я собі візьму кілька маленьких на пам'ятку.

Їхали вузькою покрученою доріжкою спочатку понад море. Воно виглядало при горах і без людей таким таємничим і недоступним, величним. Здавалося, що й сонце милувалось красою розкішних садів і виноградників, не тільки подорожні туристи. Коли виїхали серпентиною високо й перед ними були тільки різні трави й рідко поміж ними низенькі кущики терну й запашного полину, діти не могли заспокоїтись.

— Погляньте, яке диво! Внизу все зелене, а тут нічого — пуста!— вигукнула Таня.— Дивіться! Що тут таке?

Таня побігла до скелі й оглядала обмиті дощами й пожовклі на сонці кістки.

— Та це, мабуть, кісточки якогось бідного зайчика чи іншої тваринки. Тут царство гірських орлів. Орли мають тут свої домівки. Ви ж знаєте, що вони хижаки — живляться м'ясом птахів і звірят,— пояснила мама.

Та Таня за хвилину вигукнула знову:

— Мамо, Андрійку, дивіться! Що там таке? Бачите, таке червоне між скелями в щілині. Чи то квітка? А як вона там могла вирости? Там же нема землі, сам камінь. Я хочу її побачити зблизька!..

Таня, а за нею Андрійко кинулись бігти на скелю. Мама зупинила їх:

— Обережно, діти! Не зривайте квітки! Її не можна зривати!— гукнула схвильована мама.

Діти, схилившись до квітки, довго приглядалися. Зазирали усюди, щоб побачити, звідки вона виросла, щоб збагнути це незвичайне явище.

— Мамо, дивися — квітка виросла з каменя, вона дивиться на сонце, як дитинка своєю голівкою у вікно.

— А саме..., як воно зветься, не корінь, але оце..., мамо, незвичайно товсте — покрите манюсінками волосинками-голочками.

— Ти хочеш сказати, що її стебло м'ясисте. О, яка краса! Так, я пригадую,— читала книжку про перебування Лесі Українки в Ялті, про її мандрівку з приятелем Мержинським, мабуть, цією дорогою, що й ми, на гору Ай-Петрі. Вона бачила таку саму квітку! І сама Леся писала про цю квітку багато. Вона її назвала ломикамінь. І дуже її любила. А найважливіше те, що і Лесею називаємо квіткою ломикамінь. Знаєте, чому?

— Мабуть через те, що вона була ціле життя хвора, їй тяжко було жити,— поспішив сказати Андрійко.— Вона написала в одному вірші, що сама йшла під гору і ще несла важкий камінь. Цей вірш ми маємо на стінній газеті у школі.

— Я думаю, що це правда!— додала Таня,— бо і квітка мусить тяжко рости на камені, щоб побачити сонце. Чим вона пробила, зламала камінь?— питала.

— Бачиш, що таки пробила камінь. І ще яка гарна ця квітка, яка сильна. А силу має квітка з охоти жити. І так само Леся Українка, діти, була сильною своєю любов'ю до життя і праці. Я дуже рада, що ми побачили цю квітку і що ви, діти, будете мати що розповідати татові й усім дітям у школі. А ми ще підемо подивитись до того парку, що його тут відкрили в 1971 році, коли було 100-річчя народження Лесі Українки.

Повертаючись до готелю, мама з дітьми зупинилась біля цікавого пам'ятника. Довкола нього була повінь квітів, кущів та зелені. Пам'ятник не був звичайний, був у формі трикутного стіжка, на стінах якого викладені кольоровими камінцями портрет Лесі Українки та ілюстрації до її творів.

Діти розгадували, а мама пояснювала, що саме було на пам'ятнику, які ілюстрації належали до «Лісової пісні», до дитячого чи дорослого життя Лесі.

Шофер запитав:

— А чи бачили діти таке місце в скелі, на якому пересиджувала Іфігенія?

— О, справді! Дякую! Я знала, що є десь це місце, але не знаю, де його шукати, читала в путівнику, що десь біля Севастополя. Можете нам докладніше сказати? Ви ж тут усі дороги знаєте?— запитала мама.

— Ця скеля є на шляху, що веде з Севастополя вздовж моря далі на схід. Там є напис, треба приглядатися, щоб його побачити, коли їхати дорогою.

— Іфігенія, чекай, мамо! Я не знаю, хто вона?— озвався Андрійко.

— Є у Лесі Українки такий короткий твір, що називається «Іфігенія в Тавриді». Вона його написала під впливом перебування на Криму, а до того, вона дуже добре знала грецькі вірування, перекази. Іфігенія — це донька грецького легендарного царя Агемемнона і Клітемнестри, яку вислано на Крим, де вона мала пильнувати вічного вогню перед статуєю богині Артеміді до самої смерті. Вона мала брата Ореста, якого вона дуже любила. А він брав участь в олімпіяді.

— А хіба вже тоді відбувалися олімпіяди?— дивувалася Таня.

— Так, очевидно. Олімпіада походить з того часу, з Греції її початок. Орест той був добрим спортсменом, і Іфігенія хотіла бути учасницею його перемоги в бігу, хотіла бачити, як йому кластимуть на голову лавровий вінок. Тож вона самотня в тузі сиділа на березі моря, звернена в бік Балканського півострова, де була її батьківщина Греція та її рідні. Вона так засумувала, що не хотіла жити.

— Ну й страшно їй мусіло бути! Яка вона бідна була!— промовила тихо Таня.

Андрій дивився на море й, здавалося, не слухав розповіді мами. Але коли мама затихла, він відразу zareагував:

— А що вона таки зробила? Чи там і померла на березі моря?

— Ні, грецький міт закінчився тим, що її брат Орест по кількох роках причалив до берега Криму й вони обоє повернулися на батьківщину.

— А хіба Леся написала інакше? Що сталося з Іфігенією у Лесиному творі?— запитав Андрій.

— Знаєте, яка була характером Леся Українка. Вона любила писати у своїх творах про людей дуже сильних характером, особливих людей. То й не закінчила свого твору так, як це передає грецька легенда. Закінчила по-своєму. Леся написала, що з розпуки й туги за рідними і батьківщиною дівчина хотіла вмерти. Вона гадала, що Прометей — такий легендарний півбог мав страшну кару (він за кару ціле життя був прикутий до скелі в Кавказьких горах, орел довбав його печінку, вона відростала, й птах знову його ранив. Терпів, але не покався, як цього хотів грецький бог Зевс). Іфігенія відкинула меч і сказала:

*Коли для слави рідної Еллади
Така потрібна жертва Артеміді,
Щоб Іфігенія жила в сій стороні
Без слави, без родини, без імення,
Хай буде так!*

— То що, вона так там і жила? Доки?— запитали обоє діти.— Там вмерла?

— Так, по-Лесиному так виходить.

— А чому у вірші є таке, що цього треба було для слави рідної Еллади? Я того не розумію!— відізався невдоволений Андрій.

— Я вам не згадала того, що, згідно з легендою, Іфігенію батьки мусіли принести в жертву, бо цього хотіла від них богиня Артеміда за ціну оборони Трої. І тому у Лесі Іфігенія погодилася з долею, бо цим вона послужила своїй батьківщині.

— А чи ми можемо побачити це місце, де сиділа Іфігенія?— хотів знати Андрій.

— Як буде змога, побачимо,— сказала врадувана мама.

«Промінь», Канада

Виступ мистецького ансамблю в час відзначення 40-ліття створення Осередку СУМ і 25-ліття існування спортової ланки «Крилаті» в Йонкерсі, Н.-Й.

В дні 11 листопада Осередок СУМ ім. 30 червня в Йонкерсі відзначував 40-ліття свого існування і 25-ліття існування спортової ланки «Крилаті». З цієї нагоди влаштовано святочний бенкет, в якому взяло участь понад 200 осіб, в тому багато представників місцевих урядів, включно з мером міста Йонкерсу. В своїх привітах вони склали Осередкові признання за довголітню вірну працю для культурного й фізичного виховання молодих українців.

Від Крайової Управи СУМ склав привіт Корнель Василик, а від проводу Української Спортової Централі Америки і Канади (УСЦАК) склав привіт Богдан Стебельський. Були також заступлені всі місцеві Організації Визвольного Фронту і голова відділу УККА в Йонкерсі, Мирослав Климко зложив привіт від їх імені. Д-р Орест Козіцький, теперішній голова Осередку, в своєму слові поінформував про працю Осередку, а Роман Глушко, голова «Крилатих», — про розвиток і успіхи спорту. Бенкет почав молитвою парох церкви св. Михаїла о. Едісон Бойко. Тостмайстрами церемонії були Ярослав Палилик і Марійка Козіцька.

В програмі бенкету були мистецькі виступи танцювальних ансамблів молодшого юнацтва під мистецьким керівництвом Володимира Юрченка і виступи відомого ансамблю «Чайка» під керівництвом хореографа Ореста Русинка.

Новостворений вокальний ансамбль «Світанок» під керівництвом Дарки Горбачевської і юнацький хор під керівництвом Оксани Макаренко доповнили програму. Цікавим додатком до програми були коломийки про працю Осередку. На закінчення о. Ігор Міджак відмовив молитву.

Леся Щур

ПОЖЕРТВИ НА ФОНД «КРИЛАТИХ»

З приводу смерті сл. пам. Адама Ціздина, який помер 16 грудня 1990 р. Замість квітів на свіжу могилу бл. пам. д-ра Адама Ціздина пересилають \$120.00 Організації Визвольного Фронту з Балтимору, Мд., на фонд журналу «Крилаті», а також пересилас Кредитова Кооператива «Самопоміч» в Балтиморі \$25.00.

Редакція «Крилатих» щиро дякує Організації Визвольного Фронту і Кредитовій Кооперативі в Балтиморі за пожертви на видавничий фонд «Крилатих» і складас щире співчуття з утратою заслуженого, відданого українській справі д-ра сл. пам. А.Ціздина. Хай буде йому легкою американська земля.

Редакція «Крилатих»

Павло Дубів

БАЛЯДА ПРО ПРАПОР

Україна — це небо блакитне,
А в тім небі — зірки золоті.
Сяють нам з високости привітно
Ці два кольори, ніжні й прості.

Україна — це жовта пшениця
І блакитні волошки у ній.
Гей, як любо кругом — подивися!—
В тій країні коханій моїй!

Угорі — небозвід оксамитний,
А внизу — колосисті поля.
Край вітчизняний, край наш привітний —
Рідне небо і рідна земля.

Тільки спокою там небагато:
Бо вже кулі свистять навкруги,
Бо ревуть вже ворожі гармати —
В Україну прийшли вороги.

Смілі хлопці рушають до бою
Захищати вітчизну свою.
Рідний прапор беруть із собою,
Щоб нести переможно в бою.

Шила дівчина рідне знамено
Десь у тихій хатині своїй,
А юнак його взяв на стремено
І поніс в хуртовину, у бій.

І коли він на ворога мчить —
Крізь вогонь, і крізь воду, й крізь дим —
Синє небо і жовта пшениця
Майорять у повітрі над ним.

Рідні кольори гріють обличчя,
Як вітчизняний подих тепла;
Як волошок пучок невеличкий,
Що на спомин кохана дала.

Хлопця дівчина в бій виряджала
Воювати за батьківський край
І одне лиш йому наказала
— Ворогам Україну не дай!

Стій в бою за свою Батьківщину,
Як стояв би за матір свою.
Хай же нам дорогу Україну
Рідний прапор боронить в бою.

МОЛИТВА РАНІШНЬОГО НАМІРЕННЯ ОТЦЯ КЛИМЕНТІЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Отець Климентій був рідний брат
Митрополита Андрея Шептицького, він був
студит—монах, глибоко молитовна релігійна
людина. Подаємо його молитву:

*Господи, дай мені зустріти з душевним
спокоєм усе, що принесе мені цей день.*

*Дай мені цілковито віддатись на волю
Твою святу.*

*Які б я не дістав вістки сьогодні, навчи
мене прийняти їх зі спокійною душею і
твердим переконанням, що на все Твоя
свята воля.*

*У всіх ділах моїх і словах керуй думками
моїми і почуваннями.*

*У всіх непередбачених випадках не дай
мені забути, що все Ти послав.*

*Навчи мене просто і мудро ставитись
до всіх людей, нікого не ображаючи, ані
засмучуючи.*

*Господи, дай мені силу переносити
втому й усі події цього дня.*

*Керуй моєю волею і навчи мене
молитися, вірити, надіятися, переносити,
прощати й любити.*

Амінь.

МІСЯЦІ

СІЧЕНЬ віє навкруги,
Навіває скрізь сніги.

ЛЮТИЙ кригою кує
І морозу додає.

БЕРЕЗЕНЬ встає зі сну,
Кличе весело весну.

КВІТЕНЬ розгріба грядки
І розсаджує квітки.

ТРАВЕНЬ, радий до забав,
Бродить босий серед трав.

ЧЕРВЕНЬ нам приносить грім,
Свіжі ягоди у дім.

ЛИПЕНЬ теж не забува
І несе рясні жнива.

СЕРПЕНЬ на току давно
Насипа в мішки зерно.

ВЕРЕСЕНЬ збирати рад
Яблука та виноград.

ЖОВТЕНЬ ходить по лісах
У жовтеньких чобітках.

ЛИСТОПАД гойда гілки
І розтрушує листки.

ГРУДЕНЬ в білім кожущку,
Іде в саях по сніжку.

РОБІТНИКИ КИЄВА ВИМАГАЮТЬ ЗАКРИТТЯ ЧАЕС

Київ — Як повідомляють з Інформаційного Центру Руху, в четвер, 9 серпня, робітники Києва влаштували двогодинний попереджувальний страйк. Працівники кількох десятків великих підприємств та менших фірм вийшли на двогодинний страйк, домагаючись негайного припинення та цілковитого закриття Чорнобильської Атомної електростанції.

Згідно із заявою Ярослава Гошка, робітники та голови страйкуючого комітету в одному з підприємств, ця акція була «великим успіхом», бо організатори страйку зуміли зорганізувати велику кількість працівників міста. У київському виробництві медичних інструментів, де працює Я.Гошко, майже всі 1,500 робітників вийшли на страйк за винятком одного відділу, де начальник відділу застрашив робітників всякими майбутніми карними потягненнями. Не зважаючи на різного рода застрашування зі сторони начальників та партійних провідників, 25 до 50 відсотків працівників у різного рода підприємствах таки вийшли на страйк, твердить Михайло Ратушний, голова київського комітету страйкарів. Він також сказав, що великим успіхом було й те, що комітет зумів зорганізувати окремі комітети страйкарів у всіх підприємствах, фабриках і фірмах, що вийшли на страйк, включно з машинобудівельним заводом «Ленінська кузня» та заводом спеціальних технологічних і енергетичних систем.

Вимоги страйкуючих зосереджувались на екологічній ділянці, зокрема, щоб ліквідацією та очищенням Чорнобильської зони займалася республіка, а не всесоюзні органи.

ТАКА УКРАЇНА

Буває, часом спіпну від краси.

Спинюсь, не тямлю, що воно за диво,—

оці степи, це небо, ці ліси,

усе так гарно, чисто, незрадливо,

усе як є — дорога, яворі,

усе моє, все зветься — Україна.

Така краса, висока і нетлінна,

що хоч спинись і з Богом говори.

(З роману Ліни Костенко «Маруся Чурай»)

В листопаді 1990 р. відбулася Осіння Забава Осередку СУМ ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в Нью-Йорку. Тут обрано цьогорічну королеву Осередку Христину Пенджолу. Христина є впорядницею рою старших юначок Осередку СУМ Нью-Йорку. Вона є на другому році студій політології в Нью-Йоркському Університеті. Христина очолює осередок Товариства Української Студіюючої Молоді ім. М.Міхновського в Нью-Йорку, як і також є заступник голови Крайової Управи ТУСМ. Христина успішно закінчила Школу Українознавства Осередку СУМ в Нью-Йорку матурою.

Вітаємо нашу молоденьку Королеву Осередку СУМ в Нью-Йорку і бажаємо Хистині якнайкращих успіхів.

На фото Христина танцює з головою Осередку в Нью-Йорку Юрієм Микитиним.

Леся Українка

ТІШСЯ, ДИТИНО...

Тішся, дитино, поки ще маленька,
 Ти ж бо живеш навесні,
 Ще твоя думка літає легенька,
 Ще твої мрії ясні.

Мрія полине із думкою вкупці
 Геть у далекі світа —
 Крил не втинай сизокрилій голубці,
 Хай вона вільно літа.

Чи пам'ятаєш ту казку-дивницю,
 Як то колись принесла
 Тую цілющу-живую водицю
 Дрібна пташина мала?

Їй не страшні були дикі простори,
 Скелі і хвилі морські,
 Перелітала найвищії гори —
 Мала крильцята прудкі.

Так твоя думка швиденько полине,
 Тільки їй волю даси,
 І принесе з чарівної країни
 Краплю живої роси.

І як приступить журба невсипуща
 Та до серденька твого —
 Тая росиця цілюща-живуща
 Буде жити його.

Хай же та мрія із думкою вкупці
 Лине в неznані світа —
 Крил не втинай сизокрилій голубці,
 Хай вона вільно літа!

Володимир Масляк

УЧИСЯ, ДИТИНО!

Учися, дитино, бо вчитися треба!
 Учися, голубко, хай розум не спить,
 хай серце і воля, і дух росте в силу
 для життя, для світла треба нас учить.

Учися, дитино, бо доля — не мати,
 шукать її треба, сама не прийде;
 а той її має, той її зазнає,
 кому розум сонцем в головці зійде!

Учися, дитино, бо світ цей — не батько,
 широкий, розлогий, мов поле в степу!
 Знайти в нім дорогу той лише зуміє,
 хто придбав науку, хто вчився в життю!

Учися, дитино, Бог буде з тобою,
 ушанують люди, світ буде любить
 і сіяти вчися добро поміж люди,
 а вічно жить будеш. не згине твій слід!

Учися, дитино, бо вчитися треба;
 шукай світла правди, хай розум не спить,
 чого научишся — вода не забере,
 не візьме розбійник, вогонь не спалить!

Гг гава

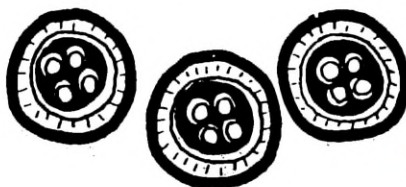
Гг	га́ва	гу́ма	гу́ля	га́нок
Гг	га́ва	гу́ма	гу́ля	га́нок

Га́ва звечора до ранку
Шила ґудзики на ґанку,
Шила, шила, пришивала,
ґавеняток зодягала.

Стали гуси ґелґотати:
—Де б нам ґудзиків дістати?

Г...

Г...

Ми багато уже знаєм,
Бо абетку ми вивчаєм.

До побачення, малята!
«Крилаті» прилетять до вас через один
місяць!

Аа Аа
Бб Бб
Вв Вв
Гг Гг
Гг Гг
Дд Дд
Ее Ее
Єє Єє
Жж Жж
Зз Зз
Ии Ии
Йй Йй
Іі Іі
Її Її
Кк Кк
Лл Лл
Мм Мм
Нн Нн
Оо Оо
Пп Пп
Рр Рр
Сс Сс
Тт Тт
Уу Уу
Фф Фф
Хх Хх
Цц Цц
Чч Чч
Шш Шш
Щщ Щщ
Юю Юю
Яя Яя
Ьь Ъь

З ДИТЯЧИХ І ЮНИХ РОКІВ

(Уривки з автобіографії)

Я родився в Нагуєвичях, Дрогобицького повіту, в 1856 році. Батько мій був доволі заможний селянин, а до того коваль. Як чоловік і ремісник, мав він велику повагу не тільки в своїм селі, але й широко в окрузі, і досі ще багато людей з великою пошаною згадує «Яця» (Якова) коваля з Гори (так зветься присілок чи слобода, де я родився). Хрестив мене знаний у літературі о. Осип Левицький. Деякі книжки, що по ній залишилися в селі в руках мужиків, належали до першої моєї лектури.

На шостому році життя батько віддав мене до сільської школи до сусіднього села Ясениці Сільної.

Там я пробував два роки і вивчивсь читати по-українському (під проводом вуйка, через десять день), по-польському і по-німецькому, писати, рахувати й співати до Служби Божої.

По двох роках батько віддав мене до Дрогобича до т.зв. нормальної школи¹ отців Василян, до другої кляси, де я, по-мужицькому вбраний, боязливий, несміливий та часто немитий хлопець, цілий курс бувши посміховищем у клясі, при кінці першого курсу, на превелике диво цілої кляси і своє власне, одержав першу льюкацію.²

На екзамені, котрий був властиво тільки парадом, був і мій батько,— я не бачив його, а тільки коли мене викликали першого, щоб одержати нагороду (книжку), то я почув, що він голосно заплакав.

Два місяці пізніше, на самий Великдень, він умер, покинувши молоду матір і четверо дрібних дітей. Мати мусіла швидко вийти заміж, щоб запобігти цілковитому розстроєві господарства. Пристав до неї молодий парубок, Гринь Гаврилик, натура наскрізь практична і реальна, чоловік сильної волі й енергії. Я й досі високо поважаю його, як звичайно поважаємо того чоловіка, що відзначається такими прикметами, яких у нас самих мало. Я кінчив його стараннями школи нормальні й перейшов до гімназії³ в 1868 році.

В гімназії повторилося зі мною те саме, що у Василян. Зразу ніхто мене не знав, і весь перший курс я сидів у «ослячій лавці» в самім куті та пальцями довбав діри в стіні — і раптом дістав другу льокацію, і так ішов цілу гімназію другим, третім або першим. Науки шкільної я не любив, тож звичайно інші побивали мене пильністю й акуратністю, навіть такі, котрі без мене не могли зробити письмової задачі або вияснити трудніші місця в німецькій, латинській або грецькій авторі.

Почав я писати — віршем і прозою — дуже вчасно, ще в нижчій гімназії. Шевченка я вивчив майже всього напам'ять (а пам'ять у мене була така, що лекцію історії, котру вчитель цілу годину говорив, я міг опісля продиктувати товаришам майже слово в слово!). Ще в нижчій гімназії я почав збирати народні пісні, спершу від своєї матері, а опісля і в Дрогобичі розпитував людей, так що швидко мав списані два товсті зшитки, в значній частині коломийок.

У вищій гімназії я кинувся з жаром до читання. Я прочитав усе, що було інтереснішого в бібліотеці гімназійній, а від 6-ої класи почав збирати собі власну бібліотеку, котра за 3 роки заповнила у мене цілу шафу і в котрій, крім комплекту Шіллера, Клопштока, Шекспіра, мав я й Авербаха, і Діккенса, том Гайне, дещо з Жан Поля, Віктора Гюго і т.і. Гомер, Софокль і Тацит, читані в гімназії, зробили на мене сильне враження, а так само й Біблія. Я почав дещо перекладати з тих авторів. Я дістав був перші річники «Правди»⁴ і читав з них нову українську белетристику: Стороженка, Марка Вовчка, Куліша, Шевченка, Руданського, Мирного.

Коли я був у шостій класі, вмерла моя мати, і вітчим оженився другий раз, так що ми дістали вітчима і мачуху замість родителів. В 1875 р. я видержав «матуру» (генеральний екзаме́н гімназіяльний) і перейшов на університет до Львова...

¹ Нормальна школа — школа нижчого ступеня.

2. Льокація — місце

² Гімназія — середня школа («гай скул»), після її закінчення можна було поступати на університет.

⁴ «Правда» — літературно-науково-політичний журнал-місячник, виходив у Львові від 1867 до 1898 р.

ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

Величезні зміни в житті українського народу принесла з собою Перша світова війна (1914-1918). Після її закінчення українському народові вперше по кількох століттях неволі відкрилася нагода організувати свою власну самостійну державу. На східноукраїнських землях на руїнах царської Росії постала Українська Народня Республіка, а на західноукраїнських землях на руїнах Австро-Угорської монархії — Західноукраїнська Народня Республіка. Обидві ці держави незабаром злучились в одну Соборну Українську Державу.

Але вже на самому початку молода українська держава опинилася у смертельній небезпеці. Вороги України, які не могли собі уявити свого життя без багатств української землі, насунули з усіх сторін, наче чорні хмари. До оборони стали найкращі сини українського народу. Не жаліючи свого життя, вони героїськи відпирали наступ ворогів. В нерівному бою лягли сотні й тисячі борців за волю України.

Василь Стус

Стелили білі обруси
і сновигали в безгомінні
три хлопці, три душі, три тіні,
усі сподобані краси.
І даленів брунатний світ,
і морок даленів луною,
і радісною походом
благословляв на кров і піт
нас Пан-Господь. А ми були
у затінку такої туги,
з котрою не зазнати вдруге
ні радості, ні кабали.
Мій краю, радосте моя,
мене ти вийми із неволі
або сподоб своєї долі
під басаманню нагая.
Премудра бавиться змія,
світ марне добирає барви,
а смерть свої лаштує мари.
О доле-доленько моя.
(Із збірки поезій «Палімпсести»)

Василь Стус

Колеса глухо стукотять,
мов хвиля об пором.
Стрічай, товаришу Хароне,
[і] з лихом, і з добром.

Колеса б'ють, колеса б'ють,
кудись торують путь.
Уже! Додому не вернуть,
додому не вернуть.

Москва, Гора Ведмежа, Кемь
і Попів острів — шлях
за ґратами, за вартами,
розбухлий на сльозах.

І знову: В'ятка, Котлас, Усть —
Вим, далі — до Чіб'ю.
Рад-соц-конц-таборів Союз,
котрий Господь забув.

ДВІ ЗАПОВІДІ

Яко син селянина, вигодуваний твердим
мужицьким хлібом, я почував себе до обов'язку
віддати працю свого життя тому простому
народові. Вихований у твердій школі життя, я
відмалку засвоїв собі дві заповіді. Перша — то
було власне почуття того обов'язку, а друга —
то потреба ненастанної праці. Я бачив від
малечку, що нашому селянинові ніщо не
приходиться без важкої праці; пізніше я пізнав,
що й нам усім, як нації, ніщо не прийде задармо,
що нам ні від кого ніякої ласки не надіятися.
Тільки те, що здобудемо своєю працею, те буде
справді наше надбання; і тільки те, що з чужого
культурного добра присвоїм собі також
власнею працею, стане нашим добром. От
тим-то я старався присвоювати нашому
народові культурні здобутки інших народів і
знайомити інших з його життям.

Головну вагу я клав завсіди на здобування
загальнолюдських прав, бо знав, що народ,
здобуваючи загальнолюдські права, тим самим
здобуває собі й національні права.

Іван Франко

З промови на ювілейному святі в честь І. Франка у Львові,
1898 р.

Диявол теж забув, тепер
тут править інший бог —
марксист, расист і людоджер,
один за трьох.

Москва — Чіб'ю, Москва — Чіб'ю,
Печорський концентрак
споруджує нову добу
на крові і кістках.

УСТАНОВИ-ДОБРОДІЇ НАШОГО ЖУРНАЛУ

Пам'ятайте — тільки рідні українські
фінансові установи допомагають
фінансово українській справі!

Ось перелік установ-добродіїв «Крилатих»:

«БУДУЧНІСТЬ»

Українська Стейтова Кредитова
Спілка в Детройті

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT
4655 Martin Ave., Detroit, Mich. 48210
Tel.: 843-5411

P.O. Box 152, Hamtramk, Mich. 48212
Tel.: 891-0230

BUDUCHNIST

Українська Кредитова Кооператива
«БУДУЧНІСТЬ»
У ТОРОНТО, КАНАДА

140 Bathurst Street, Toronto, MSV 2R3, 363-1326
2253 Bloor Street West, Toronto, M6S 1N8, 763-6883
4196 Dixie Road, Mississauga, L4W 1M6, 238-1273
221 Milner Avenue, Scarborough, MLS 4P4, 299-7291

Tel. 375 1222

АВСТРАЛІЯ

Українська молодь Вікторії! Користайтеся з послуг наших кооператив
«ДНІСТЕР» — «ОДЕСА» — «ПОСТУП»! Платимо ансікі відсотки від
ощадностей, полегджуємо різні забезпечення, подорожі. Всі члени
кооператива мають привілеї!

Ukrainian Co-operative Societies
902 MT. ALEXANDER ROAD
ESSENDON, 3040

НЕ ШАДИВ ТИ В ДЖЕРЗІ-СІТІ,
ВДАЧА ВЖЕ ТВОЯ ТАКА,
А ТЕПЕР ТАНЦЮЙ, НЕБОЖЕ,
БЕЗ ДОЛЯРА ГОПАКА!

SELF-RELIANCE (J.C.) FEDERAL CREDIT
UNION

555 Summit Ave., Jersey City, N.J. 07306
Tel.: (201) 795-4061

МОНТРЕАЛ, КАНАДА

СУМІВЦІ! СУМІВКИ!

Всі свої ошадності складайте в
УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ КАСІ,
а вони з відсотками приддуться Вам у часі Ваших
студій. По-інформації зголошуйтеся на адресу:

Українська Народна Каса
3250 Beaubien St. E. Філія: 3960 St. Lawrence Blvd
Tel.: 727-9456 Tel.: 845-8365

1-й УКРАЇНСЬКИЙ ФЕДЕРАЛЬНИЙ ШАДНИЧИЙ БАНК «ПЕВНІСТЬ»

1ST SECURITY FEDERAL SAVINGS BANK

932 - 936 N. Western Ave. Chicago, IL 60622 (312) 772-4509

2166 Plum Grove Rd. Rolling Meadows, IL 60008 (312) 991-9393

DRIVE UP **CASH STATION** WALK UP

820 N. Western Avenue Chicago, IL 60622 (312) 276-4144

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КООПЕРАТИВНА
КАСА «САМОПОМІЧ»

SELFRELIANCE

UKRAINIAN FEDERAL CREDIT UNION

2351 West Chicago Avenue • Chicago, Illinois 60622
(312) 489-0520

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ

301 Palisade Ave., YONKERS, N.Y. 10703
Tel.: 965-8560

«САМОПОМІЧ»
УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА, ІНК.

6108 State Road
PARMA, Ohio 44134
Tel.: 884-9111

«ВІРА»

Українська Кредитова Спілка

Урядує кожного віатірка від год. 6.30 до 8.00 вечора та кожної
п'ятниці від год. 7.00 до 8.00 вечора.

Ставайте членами власної української фінансової
Установи!

239 Kenilworth Ave. No., Hamilton, Ont.
Tel.: 549-3169

В справі життєвого обезпечення всіх у родині звертайтеся до наших
установ:

**УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПОМІЧ
В АМЕРИЦІ**

925 No. Western Ave., Chicago, Ill. 60622
Tel.: (312) 342-5102

У Канаді просимо звертатися на адресу:

140 Bathurst St., Toronto, Ont., M5V 2R3
Tel.: (416) 869-0687